

7. *Sinchenko, V.M.* (2015). Enerhetychna verba: tekhnolohii vyroshchuvannya ta vykorystannia [Willow for energy: growing and processing technologies]. Vinnytsya: Nillan-LTD, 340.
8. Energy balance of Ukraine 2015 // State statistics service of Ukraine. – 2016. Available at: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2016/energ/en_bal/Bal_2015_u.zip.
9. *Klymchuk, O.V.* Perspektyvni napriamy vyroshchuvannya kukurudzy dlia vykorystannia na enerhetychni potreby [Perspectives of corn production for energy use] (2011). VNAU. Vinnytsya, 67–73.
10. *Klius, S.V.* (2011) Otsenka y prohnoz potentsyala tverdoho byotoplyva Ukrainy [Evaluation and forecast of solid biofuels potential of Ukraine] / S. Klius, G. Zabarnyy // Kompresornoe y enerhetycheskoe mashynostroenye. – 2011. – Vol. 2, – P. 8–13.
11. *Makarchuk, O.G.* (2011) Bioenerhetychni potentsial silskohospodarskoho vyrobnytstva: ekonomichnyi vymir, prohnozy vykorystannia. [Bioenergy potential of agricultural production] / S. Makarchuk, V. Savchuk // Agrar Media Group, 2011. – P.177.
12. *Dubrovin, V.O.* (2013) Metodyka uzahalnenoi otsinky tekhnichno-dosiazhnogo enerhetychnoho potentsialu biomasy [Methodology of assessment of technically achievable energy potential of biomass] / V. Dubrovin, S. Kudria, G. Geletukha & other authors // – Viol-Print Ltd. – P.25.
13. *Geletukha, G.G.* (2015) Perspektyvy rozvytku bioenerhetyky yak instrumentu zamishchennia pryrodnoho hazu v Ukraini [Perspectives of development of bioenergy market in the context of replacement of the natural gas in Ukraine] / G. Geletukha, T. Zhelezna & other authors.] // Analytical note of BAU #12. Available at: <http://uabio.org/activity/uabio-analytics/2473-uabio-position-paper-12>.
14. World Bank: Renewable Energy Consumption // World Bank Statistics –Available at: <http://data.worldbank.org/indicator/EG.FEC.RNEW.ZS>.
15. *Heletukha H.* Natural gas price rising makes possible to gain profits from agro waste / Heorhiy Heletukha // Agro info agency "Agravery". – 2016. – Available at: <http://agravery.com/uk/posts/show/georgij-geletuha-pidvisenna-cin-na-gaz-vidkrivae-pole-dla-zarobitku-na-zaliskah-agrovirobnictva>.
16. *Morris C.* March was a record month for renewable power in Germany / Craig Morris // Energy Transition. – 2017. – Available at: <https://energytransition.org/2017/04/march-was-a-record-month-for-renewable-power-in-germany/>.
17. *Mesel-Veselyak V.Y.* Development of production of alternative types of energy in agricultural sector / Strategic goals of development of agricultural sector of Ukraine by 2020; edited by Y.O. Lupenko, V.Y. Mesel-Veselyak. – K.: NSC «IAE», 2012. – P. 30-33.

The article has been received 26.09.2017

Revision: 27.09.2017

*

УДК 631.164:330.3(477)

*В.Я. МЕСЕЛЬ-ВЕСЕЛЯК, доктор економічних наук, професор,
академік НААН, завідувач відділу
економіки регіонального розвитку та прогнозування
О.Ю. ГРИЩЕНКО, завідувач сектору
інформаційного забезпечення досліджень
Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»*

Рейтингова оцінка регіонального соціально-економічного розвитку аграрного сектору економіки України: методика, розрахунки

Постановка проблеми. Законом України „Про засади державної регіональної політики” від 5.02.2015 р. [6] визначено, що регіонами України є „територія Автономної Рес-

публіки Крим, області, міста Київ та Севастополь”. У наших дослідженнях оцінюється регіональний аграрний розвиток по областях за 2015 рік без урахування, як визначено Державною службою статистики України, тимчасово окупованої території Автономної

© В.Я. Месель-Веселяк, О.Ю. Грищенко, 2017

Республіки Крим та частини зони проведення антитерористичної операції [16, 17].

Сільське господарство є складовою частиною економіки держави, так і її регіонів. Розвиток аграрної економіки регіонів на сучасному етапі визначається через аналіз виробництва окремих видів продукції у натуральному виразі, окремо також вивчається ефективність виробництва та соціальні питання розвитку сільських територій, проте рейтингової оцінки регіонів за цими показниками не здійснюється. З огляду на це постає потреба проведення рейтингової оцінки соціально-економічного розвитку регіонів за показниками виробництва сільськогосподарської продукції, її економічної ефективності, соціального розвитку на селі, а також комплексної оцінки за всіма показниками.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання регіонального розвитку аграрного сектору досліджували автори статті [10, 15], В.А. Поповкін [12], М.С. Гамов [13], А.О. Єгоров [13], Л.І. Федулова [18]. Рівень благоустрою територій з використанням індексного методу здійснював В.Д. Залізко [8]. Здійснено законодавче врегулювання регіональної політики через прийняття законів України [6, 7], Указу Президента України [18] і постанов Кабінету Міністрів України [11, 12].

Мета статті – опрацювати методику моніторингу рейтингової оцінки розвитку аграрного сектору в регіонах країни, визначити показники оцінки регіонального аграрного розвитку, запропонувати методику рейтингової оцінки регіонів і здійснити її по окремих показниках, а також загальну комплексну оцінку, що спрямує зусилля управлінських структур і господарських формувань на забезпечення підвищення показників розвитку та сприятиме вирівнюванню оціночних показників у регіонах і відповідному їх зростанню по країні.

Виклад основних результатів дослідження. Законом України „Про засади державної регіональної політики” (5.02.2015 р.) [6] встановлено, що державна стратегія розвитку нашої країни передбачає моніторинг реалізації державної регіональної політики держави. На виконання цього закону Кабінет Міністрів України затвердив „Порядок

та методику моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики (21.10.2015 р.) [12], який передбачає „моніторинг соціально-економічного розвитку регіонів проводиться шляхом здійснення розрахунків рейтингової оцінки (ранжування) регіонів за кожним напрямом та розрахунку загальної рейтингової оцінки в цілому за всіма напрямками”.

Цим порядком для сільського господарства визначено показник обсягу виробництва продукції у розрахунку на одну особу сільського населення, проте він не охоплює усіх напрямів розвитку аграрних територій.

Нами визначено, що соціально-економічний напрям розвитку має розкривати три групи показників.

Перша. Оцінка рівня виробництва сільськогосподарської продукції, яку можна характеризувати в рослинництві показниками врожайності сільськогосподарських культур у центнерах з гектара по основних культурах (пшениця, ячмінь, кукурудза, цукрові буряки, соняшник, соя), у тваринництві – виробництва продукції на 100 га відповідних угідь (вирощування великої рогатої худоби – в центнерах на 100 га с.-г. угідь, вирощування свиней – в центнерах на 100 га ріллі, вирощування птиці – в центнерах на 100 га ріллі, виробництва молока – в центнерах на 100 га с.-г. угідь, виробництва на одну особу валової продукції окремо рослинництва і тваринництва.

Друга. Оцінка економічного стану сільського господарства, яка визначається по сільськогосподарських підприємствах за показниками прибутку на 1 га сільськогосподарських угідь і одного працівника окремо по рослинництву і тваринництву, а також окупності затрат як відношення виручки від реалізації до затрат.

Третя. Оцінку соціального розвитку сільської території регіонів слід проводити за такими показниками: середній вік сільських жителів, кількість народжених на 1000 осіб наявного сільського населення; чисельність населення віком 15–64 роки, %; грошові доходи одного домогосподарства в середньому за місяць у розрахунку на одне сільське домогосподарство, грн; сукупні ресурси одного домогосподарства в середньому за мі-

сяць у розрахунку на одне сільське домогосподарство як сума грошових, негрошових та інших доходів, грн; коефіцієнт економічної активності сільського населення віком 15–70 років, %; рівень зареєстрованого безробіття у сільській місцевості, % до населення працездатного віку; рівень зайнятості сільського населення віком 15–70 років, %; середньомісячна заробітна плата працівників підприємств сільського господарства, грн; охоплення дітей дошкільними навчальними закладами в сільській місцевості, % до кількості дітей відповідного віку; кількість шкіл у сільській місцевості на 10 000 учнів; забезпеченість населення житлом у сільській місцевості в середньому на одного жителя, квадратних метрів загальної площі; споживання на одну особу за рік м'яса та м'ясних продуктів; молока та молочних продуктів, кг.

Регіональні рейтингові оцінки слід здійснювати за таким алгоритмом:

1. Обчислюють співвідношення (індекси) кожного показника регіонів до середнього в Україні за формулами:

для оцінки показників, підвищення яких має позитивне значення (наприклад, урожайність, прибуток на 1 га, заробітна плата), тобто стимулятори:

$$I = \frac{x_{ij}}{x_i} \quad (1)$$

для оцінки показників – дестимулятори, підвищення яких має негативне значення (наприклад, рівень безробіття):

$$I = \frac{\overline{x_i}}{x_{ij}} \quad (2)$$

де x_{ij} – абсолютне значення i -го показника j -го регіону;

$\overline{x_i}$ – середнє значення i -го показника по Україні.

2. Середні індекси показників окремо по кожній групі за формулою:

$$I_{sp} = \frac{\sum_{i=1}^n I_i}{n} \quad (3)$$

де I_i – індекс i -го показника;
 n – кількість показників.

3. Інтегральну рейтингову оцінку, як середнє арифметичне значення суми індексів рейтингових оцінок конкретного регіону за всіма групами показників за формулою:

$$I_3 = \frac{I_e + I_e + I_c}{3} \quad (4)$$

де I_3 – загальний індекс за трьома групами показників;

I_e – індекс виробництва сільськогосподарської продукції;

I_e – індекс економічного стану;

I_c – індекс соціального розвитку.

У табл. 1 наведено 13 виробничих показників, у табл. 2 – 6 показників економічної ефективності сільського господарства, а у табл. 3 – 14 соціальних показників.

По кожному показникові визначають індекси відношення регіональних значень до загальнодержавних – за формулою 1. По дестимуляторних показниках – за формулою 2, по окремих групах – за формулою 3, і загальні індекси – за формулою 4.

Розрахований загальний регіональний рейтинг соціально-економічного розвитку аграрного сектору наведено у табл. 4.

За показниками виробництва сільськогосподарської продукції *вищих* індексів досягнуто в Івано-Франківській (1,856), Черкаській (1,656), Закарпатській (1,653), Вінницькій (1,604), Київській (1,437) областях. *Нижчий* індекс – у Луганській (0,407), Донецькій (0,597), Одеській (0,635), Запорізькій (0,638), Миколаївській (0,740) областях.

За показниками економічної ефективності *вищі* індекси в Івано-Франківській (2,886), Київській (2,348), Черкаській (1,963), Львівській (1,775), Волинській (1,594); *нижчі* – в Чернівецькій (-0,076), Донецькій (0,191), Луганській (0,205), Одеській (0,356), Закарпатській (0,454) областях.

За показниками соціального розвитку *вищі* індекси в Закарпатській (1,253), Львівській (1,105), Київській (1,079), Івано-Франківській (1,047), Чернівецькій (1,040); *нижчі* в Запорізькій (0,919), Кіровоградській (0,927) і Луганській (0,946), Донецькій (0,953), Дніпропетровській (0,959) областях.

Загальний індекс по трьох групах показників *вищий* в Івано-Франківській (1,930),

Київській (1,621), Черкаській (1,536), Львівській (1,419), Волинській (1,309); *нижчий* – у Луганській (0,519), Донецькій (0,580),

Одеській (0,659), Чернівецькій (0,737), Миколаївській (0,741) областях.

1. Показники для рейтингової оцінки регіонів по виробництву сільськогосподарської продукції у 2015 році

Області	Урожайність, ц/га						Вирощування на 100 га відповідних угідь, ц			Виробництво молока на 100 га с.-г. угідь, ц	Виробництво яєць на 100 га ріллі, тис. т.	Валова продукція у розрахунку на одну особу	
	пшениця	ячмінь	кукурудза	цукрові буряки	соняшник	соя	ВРХ	свині	птиця			рослиництва, тис. грн	тваринництва, тис. грн
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Україна	42,1	33,0	66,0	481,5	22,4	23,0	1,7	3,4	5,1	29,7	50,5	4336,3	1630,7
Вінницька	57,1	47,1	84,7	482,4	30,7	22,9	1,9	1,8	22,8	46,4	52,8	9035,5	4319,5
Волинська	42,1	31,2	70,1	429,0	24,3	20,8	1,7	8,4	14,6	49,5	33,3	3633,7	2661,3
Дніпропетровська	34,6	25,1	35,3	470,2	20,0	14,1	0,9	3,0	11,3	14,5	38,6	3305,9	1376,1
Донецька	37,6	26,4	29,6	222,3	18,6	5,8	0,7	6,0	1,0	10,8	34,9	1201,5	564,5
Житомирська	44,9	37,6	81,1	518,4	25,2	21,3	2,4	2,9	1,3	43,9	62,8	5231,2	2330,8
Закарпатська	34,5	28,9	54,7		21,8	36,8	5,8	16,2	3,0	82,6	181,5	1697,8	1451,2
Запорізька	31,6	26,4	29,2		16,4	31,2	0,8	2,3	0,8	12,2	37,3	4520,2	1163,8
Івано-Франківська	47,5	44,0	69,6	617,9	23,0	20,1	8,0	16,1	4,8	94,6	109,8	2146,3	2049,7
Київська	51,0	44,4	74,1	564,2	27,3	22,6	1,6	5,9	12,3	29,0	221,9	2225,6	1117,4
Кіровоградська	41,1	31,6	56,8	385,1	22,4	18,4	1,2	2,0	0,8	17,2	26,3	10411,4	2004,6
Луганська	35,8	23,3	36,3		19,7	10,7	1,0	0,7	0,2	7,3	8,0	1855,3	333,7
Львівська	46,6	46,2	70,1	513,6	25,7	23,0	4,0	9,3	7,1	53,8	76,0	2276,1	1375,9
Миколаївська	36,1	27,6	39,0	591,2	20,8	16,7	1,1	0,8	0,6	19,2	16,5	6987,6	1428,4
Одеська	38,5	35,4	38,1		21,4	28,8	1,2	1,5	0,2	16,5	16,4	4166,6	808,4
Полтавська	45,1	32,6	77,4	544,5	26,4	23,8	1,9	4,0	0,5	43,4	42,4	9342,1	2669,9
Рівненська	44,3	40,6	80,8	456,5	28,0	23,7	2,4	4,3	4,9	55,4	94,4	3840,0	1944,0
Сумська	42,3	29,5	83,2	433,0	24,8	27,6	1,6	2,1	1,4	28,6	34,5	7324,7	1867,3
Тернопільська	49,2	45,6	73,8	440,1	27,0	19,3	2,1	5,0	1,2	46,9	64,9	5858,7	2164,3
Харківська	44,5	31,4	56,6	501,8	27,8	20,7	1,8	2,5	2,6	24,2	27,7	4596,1	1177,9
Херсонська	35,2	27,6	65,0		16,0	36,1	1,5	2,2	0,5	16,6	61,5	8602,1	2003,9
Хмельницька	55,7	47,3	75,1	450,2	30,0	22,0	2,6	3,4	1,3	39,7	84,3	7274,2	2454,8
Черкаська	52,6	40,8	75,5	425,9	28,3	22,1	2,0	3,9	28,9	39,4	45,5	7413,6	4698,4
Чернівецька	39,0	32,1	48,4		28,4	14,7	3,9	8,4	4,7	64,8	103,3	2931,8	1783,2
Чернігівська	42,2	37,0	79,0	422,5	25,9	26,8	1,3	1,5	0,3	31,4	22,6	7905,6	2075,4

Джерело: Розраховано авторами за даними Державної служби статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

2. Показники економічної ефективності сільськогосподарських підприємств у 2015 році

Області	Прибуток на 1 га с.-г. угідь, тис. грн		Прибуток на 1 працівника, тис. грн		Окупність затрат (відношення виручки до витрат), %	
	рослиництво	тваринництво	рослиництво	тваринництво	рослиництво	тваринництво
	1	2	3	4	5	6
Україна	4238	167	253	27	144,4	108,2
Вінницька	4753	8	198	1	139,3	100,5
Волинська	3550	708	214	44	137,0	115,3
Дніпропетровська	4374	-36	265	-5	153,1	97,7

Донецька	3216	-203	216	-30	146,9	90,8
Житомирська	3702	21	299	3	141,3	101,1
Закарпатська	3901	-43	114	-6	133,7	98,5
Запорізька	3876	28	273	6	157,9	102,3
Івано-Франківська	4289	1268	340	143	145,9	119,3
Київська	3958	1169	182	94	128,5	118,1
Кіровоградська	5056	15	289	6	154,0	102,0
Луганська	2748	-90	260	-47	154,7	79,5
Львівська	3272	641	214	88	123,1	117,4
Миколаївська	4691	-55	275	-24	147,9	91,9
Одеська	3834	-68	244	-30	144,3	86,0
Полтавська	6662	243	309	24	159,9	107,3
Рівненська	2986	285	206	33	129,3	107,9
Сумська	4805	119	342	21	147,0	106,9
Тернопільська	1905	77	271	38	134,5	105,9
Харківська	4306	125	275	22	144,7	106,7
Херсонська	4624	23	252	10	149,5	103,0
Хмельницька	4966	180	272	27	141,5	109,0
Черкаська	5835	829	270	60	149,0	123,2
Чернівецька	1558	-288	67	-28	114,2	93,4
Чернігівська	3364	33	225	5	132,8	102,0

Джерело: Розраховано авторами за даними Державної служби статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

3. Показники соціального розвитку регіонів України у 2015 році

Області	Середній вік сільських жителів (дестимулятор)	Кількість народжених на 1000 осіб наявного сільського населення	Демографічне навантаження на населення віком 15–64 роки (дестимулятор)	Грошові доходи одного домогосподарства (у середньому за місяць у розрахунку на одне сільське домогосподарство, грн)	Сукупні ресурси одного домогосподарства (у середньому за місяць у розрахунку на одне сільське домогосподарство, грн)	Коефіцієнт економічної активності сільського населення; (віком 15–70 років; відсотків)	Рівень зареєстрованого безробіття у сільській місцевості; % до населення працездатного віку (дестимулятор)	Рівень зайнятості сільського населення (віком 15–70 років, %)	Середньомісячна заробітна плата працівників підприємств сільського господарства, грн	Охоплення дітей дошкільними навчальними закладами (сільська місцевість), % до кількості дітей відповідного віку	Школи у сільській місцевості на 10 000 учнів	Забезпеченість населення житлом у сільській місцевості (у середньому на одного жителя; м ² загальної площі)	Споживання м'яса та м'ясних продуктів на одну особу у рік, кг	Споживання молока та молочних продуктів на одну особу у рік, кг
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Україна	40,9	10,8	519	4897	6258	60,9	2,3	54,9	3916	40	95	28,9	51,4	209,5
Вінницька	42,9	9,3	556	4885	6179	62,6	3,5	57,0	4101	46	110	35,0	52,6	205
Волинська	37,4	13,7	549	4746	6812	57,0	1,5	48,9	3456	34	97	25,7	50,4	210
Дніпропетровська	41,5	10,3	525	4566	5620	57,2	2,7	51,8	3669	36	89	28,1	61,9	204,6
Донецька	43,6	5,8	504	5075	5580	61,7	1,3	48,2	3777	29	105	17,4	54,3	169,3
Житомирська	41,4	10,9	560	3832	5213	65,2	3,0	57,1	3798	45	126	33,1	48,9	218,8
Закарпатська	36,8	13,2	462	7733	9405	57,5	0,7	51,7	4940	45	56	24,3	47,6	229,1
Запорізька	41,5	10	501	4344	5177	62,0	3,5	55,8	3250	37	90	27,6	51	181,9
Івано-Франківська	39,3	11,1	487	5259	7514	57,8	1,4	53,6	4803	23	74	27,0	42,6	281,4
Київська	41,9	10,7	543	4473	5218	59,0	1,8	55,4	4347	55	75	47,3	62,5	221,7
Кіровоградська	42,2	9,5	543	4009	4781	56,7	4,3	49,8	3788	44	110	28,7	53,1	202,8
Луганська	44,6	5,2	488	5065	6443	77,4	2,0	69,0	3923	22	135	18,0	39,6	138,2
Львівська	39,6	11,8	488	5984	7505	57,6	1,2	53,5	4724	27	110	26,6	48,8	232,7
Миколаївська	39,8	10,3	493	5310	6444	66,4	3,8	60,0	3645	54	104	24,1	46,6	212,6
Одеська	38,1	12,7	497	5090	5985	61,0	1,8	56,6	2824	40	69	27,4	47,2	188
Полтавська	43,2	9	515	4713	6343	59,4	3,9	50,8	4424	44	119	31,0	50,7	217,9
Рівненська	36,5	15,2	564	4628	5929	67,3	2,2	60,1	3071	37	65	24,3	48,3	203,5
Сумська	44,7	7,7	522	4156	5646	67,3	2,6	61,8	3724	51	154	30,9	47,3	194,8
Тернопільська	41,2	9,2	503	4746	6777	50,6	1,8	44,2	3966	34	138	26,6	46,6	245,7
Харківська	42,8	9,2	499	4537	5951	62,1	2,6	57,8	3596	38	107	27,1	51,2	239,9

Херсонська	39,8	9,9	460	5680	6553	66,7	2,2	61,5	3748	53	83	23,2	52,6	213,3
Хмельницька	43,5	9,7	584	4400	6116	59,8	2,8	52,2	3823	46	133	32,5	48,9	225,1
Черкаська	43,8	8,5	550	4119	5375	60,1	3,5	54,7	4128	55	112	34,4	50,5	221,1
Чернівецька	38,8	12,3	502	5419	7319	66,4	1,6	62,5	2796	44	57	26,3	44,3	251
Чернігівська	46,4	7,7	629	4422	5711	63,1	2,3	57,0	4144	38	153	40,2	46,3	226,7

Джерело: Розраховано авторами за даними Державної служби статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

4. Загальний регіональний аграрний рейтинг за показниками 2015 року

Області	Середні індекси регіональних до державних показників по трьох групах				Рейтинг (місце) регіону за показниками			
	I. Виробництво с.-г. продукції	II. Економічна ефективність	III. Соціальний розвиток	Загальний	виробництво	економічна ефективність	соціальний розвиток	Загальний
Вінницька	1,604	0,648	1,002	1,085	1	17	13	10
Волинська	1,308	1,594	1,025	1,309	10	5	7	5
Дніпропетровська	0,853	0,605	0,959	0,805	20	18	20	18
Донецька	0,597	0,191	0,953	0,580	23	23	21	23
Житомирська	1,113	0,703	0,998	0,938	11	15	14	13
Закарпатська	1,653	0,454	1,253	1,120	12	20	1	6
Запорізька	0,638	0,740	0,919	0,766	22	14	24	19
Івано-Франківська	1,856	2,886	1,047	1,930	2	1	4	1
Київська	1,437	2,348	1,079	1,621	4	2	3	2
Кіровоградська	0,887	0,778	0,927	0,864	17	12	23	17
Луганська	0,407	0,205	0,946	0,519	24	22	22	24
Львівська	1,379	1,775	1,105	1,419	6	4	2	4
Миколаївська	0,740	0,478	1,005	0,741	18	19	11	20
Одеська	0,635	0,356	0,986	0,659	21	21	17	22
Полтавська	1,156	1,207	0,989	1,117	9	6	16	7
Рівненська	1,245	1,055	0,980	1,094	7	7	19	9
Сумська	0,974	0,998	1,018	0,997	14	9	9	12
Тернопільська	1,163	0,882	1,011	1,019	8	11	10	11
Харківська	0,881	0,944	0,982	0,936	16	10	18	14
Херсонська	0,888	0,765	1,039	0,897	19	13	6	15
Хмельницька	1,239	1,053	1,003	1,098	5	8	12	8
Черкаська	1,656	1,963	0,989	1,536	3	3	15	3
Чернівецька	1,247	-0,076	1,040	0,737	15	24	5	21
Чернігівська	0,952	0,657	1,022	0,877	13	16	8	16
Україна	1,0	1,0	1,0	1,0	1	1	1	

Джерело: Розраховано авторами.

Висновки. Опрацьована методика і проведена рейтингова оцінка регіонального соціально-економічного розвитку аграрного сектору регіонів за групами показників, що характеризують виробництво сільськогосподарської продукції, її економічну ефективність і соціальний розвиток, дасть змогу регіонам із низьким рейтингом зосередити увагу на необхідності прийняття заходів щодо вирівнювання оціночних показників з іншими регіонами, забезпечивши практичну

реалізацію заходів щодо підвищення виробництва продукції рослинництва і тваринництва, її ефективності. У наступному номері журналу буде викладено результати досліджень щодо підвищення врожайності сільськогосподарських культур і продуктивності тварин в сільськогосподарських підприємствах, що матиме вплив на зростання виробництва продукції рослинництва і тваринництва не тільки в сільськогосподарських підприємствах, а і в цілому по державі.

Список використаних джерел

1. Аграрний сектор економіки України: (стан і перспективи розвитку) / М. В. Присяжнюк, М. В. Зубець, П. Т. Саблук, О. Ю. Грищенко [та ін.]; ННЦ «Ін-т аграр. економіки»; за ред. М. В. Присяжнюка, М. В. Зубця, П. Т. Саблука, В. Я. Месель-Веселяка, М. М. Федорова. – К.: ННЦ «ІАЕ», 2011. – 1008 с.
2. Гладкий Ю. Н. Основы региональной политики: учебник. – СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 2008. – 227 с.
3. Державна регіональна політика в Україні: особливості та стратегічні пріоритети: монографія / за ред. С. С. Варналія. – К.: НІСД, 2007. – 820 с.
4. Долішній М. І. Регіональна політика на рубежі XX-XXI століть: нові пріоритети. / М. І. Долішній. – К.: Наукова думка, 2006. – 511 с.

5. Закон України „Про державні цільові програми” (18.03.2004 р. № 1621- IV). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1621-15>.
6. Закон України „Про засади державної регіональної політики” (5.02. 2015 р. № 156-VIII) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/156-19>.
7. Закон України „Про стимулювання розвитку регіонів” (8.09.2005 р. № 2850-IV) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2850-15>.
8. Індексний метод в оцінці рівня благоустрою сільських територій / Залізко В.Д. // Економіка АПК. – 2015. – № 1 – С. 64.
9. Основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств, статистична звітність форма № 50-сг. Стат. збірник / Державна служба статистики України. К., 2015.
10. Месель-Веселяк В. Я. Поголів'я і виробництво продукції тваринництва в Україні / В. Я. Месель-Веселяк, О. Ю. Грищенко. – К. : ННЦ «ІАЕ», 2013. – 142 с.
11. Постанова Кабінету Міністрів України „Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року (6.08.2014 р № 385). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-п>.
12. Постанова Кабінету Міністрів України „Про затвердження Порядку та Методики проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики (21.10.2015 р. №856) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/856-2015-п>.
13. Поповкін В. А. Регіонально-цілісний підхід в економіці. / В. А. Поповкін – К. : Наукова думка, 2003. – 261 с.
14. Регіональна економічна політика Європейського Союзу: досвід для України: монографія / М. С. Гамов, А. О. Єгоров, Г. Л. Кладова, О. О. Нечай, О. П. Сарнацький. – Запоріжжя : ЗНТУ, 2010. – 192 с.
15. Рейтинги регіонального виробництва продукції в сільськогосподарських підприємствах України (методичні підходи) / О. Ю. Грищенко // Продовольчі ресурси: проблеми і перспективи: зб. наук. праць за матеріалами II Між-нар. наук.-практ. конф., Секція 2. Економіка та управління підприємствами і галузями агропродовольчого комплексу, 11 листоп. 2014 р. / Інститут продовольчих ресурсів НААН України. – К. : ННЦ „ІАЕ”. – 2014. – С. 80–83.
16. Рослинництво : Стат. збірник / Державна служба статистики України. К., 2015.
17. Тваринництво : Стат. збірник / Державна служба статистики України. К., 2015.
18. Указ Президента України „Про Концепцію державної регіональної політики” (25.05.2001 р. № 341/2001). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/341/2001>.
19. Федулова Л. І. Проблемність регіонів: особливості регіональної політики в умовах нової економіки / Л. І. Федулова // Регіональна економіка. – 2008. – № 3. – С. 31–42.

Стаття надійшла до редакції 21.11.2017 р.

Фахове рецензування: 21.11.2017 р.

*

УДК 338.124.4

*В.А. КАДІЄВСЬКИЙ, доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри економіки економічної кібернетики
Національна академія статистики, обліку та аудиту*

*В.Л. ХАЛІМОН, здобувач
Національний університет біоресурсів і природокористування України*

Формування еволюційного зростання економіки депресивних територій

Постановка проблеми. Перехід до ринкової економіки в Україні у 90-х роках ХХ ст. спричинив посилення галузево-структурних і територіальних диспропорцій, які зумовили зростання поляризації простору. Одним із наслідків цього процесу стало виникнення депресивних територій. Заходи та механізми

стимулювання розвитку окремих територій, які використовувалися в практиці регіональної політики України в середині 90-х років ХХ ст. (програми соціально-економічного еволюційного розвитку окремих регіонів, створення територій зі спеціальним економічним статусом тощо), не дали очікуваних результатів, не сприяли подоланню диспропорцій, які стійко зростають, не забезпечили поліпшення інвестиційної при-

© В.А. Кадієвський, В.Л. Халімон, 2017